

HALLGATÓI ATTITÚDOK ÉS ÖNHATÉKONYSÁG A HPV-FERTŐZÉSSEL KAPCSOLATOS EGÉSZSÉGMŰVELTSÉG TÜKRÉBEN MAGYAR FOGORVOSTAN- HALLGATÓK MINTÁJÁN

Kiss Hedvig, Budai Bettina Noémi

Szegedi Tudományegyetem, Szent-György Albert Orvostudományi Kar

Kulcsszavak: egészségműveltség; attitúd; önhatékonyság

Háttér: Az egészségműveltség a nutbeami értelmezés szerint mindazon funkcionális, interaktív és kritikai készségeket foglalja magába, amelyek meghatározzák az egyén motivációját és képességét jövőbeni egészségi állapota és -magatartása vonatkozásában. A daganatos megbetegedések szempontjából kiváltképp releváns az egészségműveltség: betegnek és ellátónak egyaránt naprakész információkkal kell rendelkeznie a hatékony ellátás céljából. A humán papillomavírus (HPV) köthető fej-nyaki daganatok előfordulása az elmúlt években drámaian megnőtt, mely trend mögött a szakemberek a hiányos egészségműveltséget is feltételezik. Ennek megfelelően számos kutatás igyekszik felmérni az orvosegyetemi hallgatók HPV-vel kapcsolatos ismereteit és attitűdjeit, hogy ezáltal felhívják a döntéshozók figyelmét a képzés e figyelmet kívánó szegmensére.

Célok: Kutatásunk célja volt, hogy (1) feltárjuk a HPV-re vonatkozó egészségműveltséget, a megelőzéssel kapcsolatos hallgatói attitűdöket, s az ehhez köthető, jövőbeli fogorvosként észlelt önhatékonyságot; valamint (2) kapcsolatokat keressünk a vizsgált változók között. *Minta és módszer:* Online keresztmetszeti vizsgálatunkba 120 magyar fogorvostan-hallgatót (nők: $n = 80$, 66,7%) vontunk be. A szociodemográfiai és a HPV-státuszt felderítő kérdéseket követően Essie Torres 2022-ben publikált tesztbateriáját vettük alapul a HPV-vel kapcsolatos egészségműveltség, attitúd és önhatékonyság feltáráshoz.

Eredmények: A minta közepes átoltottsága (57,5%) mellett a hallgatók egészségműveltsége hiányos: egyes állításoknál a minta mindössze 19%-a tudta a helyes választ. A résztvevők többsége (85%) egyetért azzal, hogy a tájékoztatás fogorvosi kompetencia, azonban az önhatékonyság kapcsán a minta közel fele bizonytalannak érzi magát benne, 70,8% pedig úgy gondolja, elégtelen oktatást kapott a HPV-ről. A kétmintás t-próba alapján a nők szignifikánsan jobb egészségműveltséggel rendelkeztek ($t[118] = -1,99$; $p < 0,05$). A kétoldalú kapcsolatokat elemezve a biológiai nem szignifikáns kapcsolatban állt az egészségműveltséggel ($r = 0,180$; $p < 0,05$), míg az életkor az egészségműveltséggel szignifikáns negatív ($r = -0,285$; $p < 0,01$), az önhatékonysággal szoros pozitív kapcsolatban állt ($r = 0,217$; $p < 0,05$). Az évfolyam terén erős negatív kapcsolatot találtunk az egészségműveltség ($r = -0,293$, $p < 0,05$) és a megelőzéssel kapcsolatos attitűdök ($r = -0,200$, $p < 0,05$) vonatkozásában. Érdekes eredmény, hogy a HPV-re vonatkozó három vizsgált változó között nem találtunk szignifikáns összefüggéseket.

Következtetések: A fogorvostan-hallgatók HPV-vel összefüggő egészségműveltsége fejlesztésre szorul, melynek módja az egyetemi kurrikulum kibővítése, aktualizálása lehetne. Habár proaktív attitűdök körvonalazódtak, a hallgatók nem érzik magukat kompetensnek sem a megelőzést, sem a vakcinációt illetően. Eredményeinkkel a HPV-hez köthető fej-nyaki daganatok hatékony megelőzését és kezelését biztosító oktatás kiemelt jelentőségére kívánjuk felhívni a figyelmet.